

E 10/2021

Ställd av Mittengruppen
Till De nordiska regeringarna

Till De nordiska regeringarna

Skriftlig fråga
om den nordiska inställningen till ett europeiskt pantsystem för dryckesemballage

Förbrukningen av jordens resurser skenar i allt snabbare takt. Förutom en minskad och ansvarsfull konsumtion är den givna lösningen att behålla resurserna i ett kretslopp så långt det är möjligt istället för att bli avfall.

På europeisk nivå pågår just nu en storsatsning för cirkulär ekonomi. I arbetet med EU:s handlingsprogram för cirkulär ekonomi lyfts behovet av utvidgade system för återbruk av olika typer av emballage och förpackningar.

Frågan om utökade återvinnings- och retursystem för dryckesemballage har ökat sin aktualitet. Redan 2019 satte EU målet att 90 % av alla PET-flaskor ska vara återvunna år 2029, vilket har konstaterats vara svårt att nå utan ett gemensamt pantsystem.¹ Ur EU-parlamentets resolution till EU-kommissionen 2021 framgår vidare en vilja att harmonisera pantsystemen i Europa.

Norden som region har sedan länge visat ett intresse för gemensamma pantsystem. Under Nordiska rådets session 2010 antogs ett medlemsförslag som syftade till att få till stånd ett nordiskt pantsystem i samarbete med närliggande EU-länder. Samtidigt lyftes behovet av en *”bred europæisk løsning som kan bidrage til effektivt genbrug og genanvendelse af drikkevareemballage i hele regionen”*. Även om det nordiska arbetet då inte lyckades komma vidare med en nordisk modell aktualiseras frågan nu i takt med EU:s nyvaknande ambitioner.

Ett europeiskt pantsystem för dryckesemballage skulle ha flertalet positiva implikationer för Norden. Som en konsekvens av gränsstängningarna mellan Norge och Sverige har media rapporterat om en lavinartad ökning i inhemsk dryckesförsäljning, vilket tydliggör behovet av ett gränsöverskridande pantsystem. Ett europeiskt system skulle också kunna hantera taxfree-trafikens sålda drycker, som idag inte ingår i sådana pantsystem. I en passagerarundersökning konstaterades att 83 % av passagerarna i hamnarna Stockholm, Helsingfors, Åbo och Mariehamn önskade att dessa burkar skulle ingå i ett pantsystem.²

---

¹ ”PET Market in Europe: State of Play”, Eunomia. 2020.

² Passagerarundersökning av Högskolan på Åland i samverkan med Nordiska rådet från 2010.

Framför allt skulle ett europeiskt system vara positivt för miljön. De senaste decennierna har plastproduktionen ökat kraftigt i samhället. Produktionen av de flesta PET-flaskor baseras på råolja.³ Det har beräknats att pantning av en stor PET-flaska innebär samma energiförbrukning som att prata i mobilen i 332 timmar.⁴ Det är emellertid aluminiumburkar som dominerar gränsöverskridande flödet av dryckesemballage. Det används 20 gånger mer energi till att producera nytt aluminium jämfört med att återvinna använt aluminium.⁵ Dessutom hamnar icke-pantbara flaskor och burkar inte sällan i tunnan för brännbart avfall eller ute i naturen.⁶ Enligt Håll Sverige rent står pantburkarna för 10 % av allt metallskräp i den svenska naturen.⁷ Det tar lång tid för naturen att bryta ner dessa material.

Utvidgning av pantsystemen är något som flera länder undersöker som bäst i kölvattnet av en ökad strävan mot cirkulär ekonomi. Norden har förhållandevis höga återvinnings-siffror och borde därmed ha mycket goda förutsättningar för att introducera ett gemensamt pantsystem.⁸ Ett sådant pantsystem har inte bara stor parlamentarisk förankring, utan också en folklig sådan. Exempelvis uppmanade flertalet nordiska naturskyddsorganisationer Nordiska rådet att återuppta arbetet igen.⁹

Mot denna bakgrund ställs frågorna:

- Vilken är de nordiska ländernas inställning till det europeiska arbetet för ett gemensamt pantsystem för dryckesemballage?
- Kan Norden gå snabbare fram och vara pådrivande i arbetet för ett gemensamt pantsystem för dryckesemballage?

---

³ Cherubini.F.(2010) Energy Conversion and Management The biorefinery concept: Using biomass instead of oil for producing energy and chemicals. Norwegian University of Science and Technology

⁴ Infinitum. <https://infinitum.no/>

⁵ Förpacknings- och tidningsinsamlingen, www.ftiab.se

⁶ Nordiska ministerrådet. Cost-benefit analys av ett gemensamt nordiskt pantsystem <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:702170/FULLTEXT01.pdf>

⁷ Håll Sverige rent, Skräpprapporten 2020, https://hsr.se/sites/default/files/2020-06/Skrapprapporten_2020_web_mindre.pdf

⁸ Deposit Systems For One-way Beverage Containers: Global Overview, <https://www.reloopplatform.org/wp-content/uploads/2018/05/BOOK-Deposit-Global-27-APR2018.pdf>

⁹ Brev från nordiska naturskyddsorganisationer till Nordiska rådet 2019.

Digitalt möte 12 april 2021

Anna Kolbrun Arnadóttir (Mifl)

Bertel Haarder (V)

Edmund Joensen (sb)

Inga Sæland (Ff)

Joakim Strand (sv)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Linda Modig (C)

Magnus Ek (C)

Mikko Kärnä (cent)

Ole André Myhrvold (Sp)

Silja Dögg Gunnarsdóttir (Frfl)

Simon Holmström (HI)

Torhild Bransdal (KrF)